

Ministr národní obrany František Machník padesátníkem.

Ministr národní obrany František Machník se dožil 30. dubna 1936 padesáti let. Původem ze staré selské jihočeské rodiny, studoval gymnasium v Českých Budějovicích a filosofii v Praze a Heidelbergu, pak působil jako profesor na středoškolských ústavech, naposledy na švehlově vyšší hospodářské škole v Klatovech, jejímž se stal r. 1925 ředitelem.

Již od studentských let se věnoval veřejnému životu a brzy se pracoval na vedoucí místa nejen v rolnických odbořových korporacích, ale také v organizacích všenárodních, zejména branných, z nichž budiž uvedena jako velmi účinná působnost v předsednictvu Sokolské župy šumavské, v Národních gardách, stává se starostou Národního svazu střeleckého, kde se přičinil o rozšíření střeleckého výcviku v občanstvu, stál v čele krajské Sokolské jízdy, okresní a sborové Selské jízdy v Klatovech.

R. 1925 byl po prvé zvolen do Národního shromáždění a vzhledem k svým zkušenostem v branných věcech byl vyslán do branného výboru poslanecké sněmovny. Tato doba znamená důkladnou průpravu k pozdější funkci správce vojenského resortu a v lednu r. 1930 se stává poslanec Machník místopředsedou tohoto výboru. Byl zpravodajem o četných vojenských předlohách, z nichž hlavní byla osnova zákona o dvouleté presenční službě. Svůj zájem o armádu neomezoval jen na činnost parlamentní, působil prakticky a organizačně v branných korporacích dále, snažil se pronikat do nejrůznějších armádních otázek a zúčastnil se velmi činně intelektuální práce v armádě, zvláště na půdě Vědeckého ústavu vojenského.

Byl by nevděk nezmnít se při dnešní příležitosti o této jeho činnosti. Poslanec NS. František Machník byl r. 1932 zvolen předsedou Všeobecné komise Vědeckého ústavu vojenského a členem správní rady.

Pro tuto svou funkci byl předurčen jednak svými bohatými zkušenostmi na poli branně politickém, které získal jako člen branného výboru poslanecké sněmovny, jednak svou dlouholetou praxí v četných korporacích, provádějících prakticky brannou výchovu, i když se jí tehdy ještě tak neříkalo, i svým zájmem o teoretické studium otázek vojenských a branných. Jeho bohaté zkušenosti a zájmy daly tehdejší Všeobecné komisi nejen nový směr, ale i nové pracovní tempo.

Všeobecná komise VÚV. vstupuje rokem 1932 do svého neaktivnějšího stadia. Z četných problémů, které jí byly za předsednictví poslance Machníka řešeny, uvádíme jen nejdůležitější, které se staly základem rozsáhlé další činnosti, jednak v oboru studia otázek brannosti a branné výchovy, jednak psychologicko-sociologického studia armády, jež daly roku 1935 právě pro svou rozsáhlost podnět k vytvoření nových samostatných pracovních složek ústavu.

Za předsednictví poslance Machníka byla Všeobecnou komisí studována důležitá otázka branné výchovy na školách všech druhů a stupňů. Pro národní školy byli získáni k spolupráci zástupci učitelských organizací a výsledek této součinnosti je dnes vidět v praktickém provádění branné výchovy na národních školách. S více než padesáti středoškolskými profesory bylo dvě leta jednáno o rozšíření osnov našich středních škol o věci branné výchovy a odevzdán detailní elaborát o ní ministerstvu školství, který se stal podkladem ke konkrétní úpravě této otázky. K studiu možností branné výchovy na vysokých školách byla založena zvláštní

vysokoškolská sekce, která částečné výsledky své práce předložila již hlavnímu štábu jako konkrétní návrh a o některých otázkách ještě pracuje. Kromě toho byly studovány různé otázky brannosti národa a byla sjednána trvalá spolupráce s Výborem pro zvýšení brannosti lidu.

Vedle otázek brannosti a branné výchovy byl věnován jeho zájem i jiným studijním otázkám, především z oboru praktické vojenské psychologie a sociologie. Zahájením výzkumu čs. vojáka a vojska byla rozsáhlá dotazníková akce, která svým bohatým materiálem zásobuje dnešní Vojenský sociologický kruh při ústavě a Komisi pro studium vojenské psychologie a psychotechniky. Do tohoto oboru náleží i roku 1933 vzniklý výzkum čs. důstojníka a důležitý studijní problém naší vojenské a plukovní tradice. Tento studijní obor dal též podnět k rozsáhlé dotazníkové akci, která je dnes svým velmi cenným materiálem, získaným ode všech útvarů, základem studia naší vojenské tradice a přehledem jejího pěstování v naší armádě.

Nelze zacházet do detailů těchto studijních oblastí, které dnes jsou na půdě VÚV. namnoze samostatnými a důkladně organizovanými studijními složkami. Lze však tvrdit, že činnost poslance Machníka jako předsedy Všeobecné komise v letech 1932—1935 znamenala pro ústav a pro působení mnoha jeho pracovních a studijních složek nové velké období, plné ruchu a životní síly a hlavně dobrých konkrétních výsledků.

Když byl poslanec František Machník 4. června 1935 povolán do vlády jako ministr národní obrany, vzdal se svých funkcí ve Vědeckém ústavě vojenském, avšak jeho zájem o něj neustal. Podporuje činnost ústavu i v dnešní své vysoké státní funkci, vychází pan ministr národní obrany z pochopení důležitosti poslání ústavu nejen pro armádu, ale i pro naši veřejnost. Zvláště propaganda brannosti a armády, organizovaná na půdě Vědeckého ústavu vojenského, našla v něm oddaného příznivce a nelze si zapírat, že bez jeho pochopení a přispění by se nebyla dopracovala dobrých výsledků, které jsou již dnes v mnohých směrech patrné.

Dnešní ministr národní obrany převzal vedení vojenského resortu v době vrcholného úsilí o branné zajištění státu, a rozhlédneme-li se dnes po jeho ani ne celoroční práci, můžeme k ní blahopřát nejen jemu, ale i armádě a uvědomujeme si, co znamená důkladná příprava, energie a houževnatost pro vykonávání jeho vysokého úřadu.

Řada účelných administrativních opatření uvnitř vojenské správy, urychlené tempo, jímž se dnes projednávají důležité předpoklady úspěšné obrany státu, zákon o obraně státu a branná příprava národa, otázka hmotného zabezpečení důstojnického a rotmistrovského sboru a její zatím, alespoň částečné řešení v mezích finančních možností státu, zlepšení úpravy sociálních otázek legionářů a vojáků odcházejících z činné služby, to jsou jen nejznámější problémy, jejichž řešení nese osobní pečeť činnosti ministra národní obrany.

Uvážíme-li kromě toho jeho skvělou technickou schopnost, kterou dal do veřejné služby obrany vlasti, a jeho úsilí o všestranné správné informování veřejnosti o věcech obrany státu, skutečně stěží by se našly ještě další požadavky, které bychom mohli klást v dnešní době na výkonnost představitelů vojenské správy.

Práce pana ministra národní obrany je nejlepší zárukou řádného zajištění ochrany státu a věci národní obrany a doufejme, že v ní bude při své svěžesti a energii ještě dlouho pokračovat.